

ד

שיטת הירושלמי דגם למסקנא הא דאין תוקעין בשבת הוא מדאורייתא

יג. ובעיקר הקושיא מדין זכרון תרועה דמצינו אמירת פסוקים ללא שופר, שהארכנו בישובה לעיל ענף ב', נראה בזה בדרך נוספת.

דהנה בסוגיא שם מקשה רבא, אי מדאורייתא (לא תוקעין) במקדש היכי תקעין, ועוד הא לאו מלאכה היא וכו' שחכמה ואינה מלאכה, יעוי"ש שלא בא בגמ' שום תירוצ' ע"ז.

אולם בירושלמי דפירקין זה למסקנא ממש, עיי"ש שזה שו"ט בין ר' יוחנן וריש לקיש עם רב כהנא ולוי, דהיינו טעמא דשופר דשני פסוקים הם, 'יום תרועה' ו'זכרון תרועה', הא בחול והא בשבת. והא דתוקעין במקדש בשבת יליף לה מ'והקרבתם', מקום שמקריבים קרבנות. ובהמשך הירושלמי שם דביוכל תוקעים 'בכל ארצכם' אפילו בשבת. וכ"ז צריך ביאור.

אכן איסור התקיעה אינו משום מלאכה אלא משום איסור תענית צעקה והתרעה בשבת

יד. והנראה בזה, דלהירושלמי אין פירושו שתקיעת שופר הוא מלאכה מל"ט מלאכות, ולכן אסור מדאורייתא, שבודאי שזו חכמה ואינה מלאכה. אלא שזה איסור כעין מה שמצינו בגמ' תענית שבשבת אין מתריעין ואין צועקין, ואף בצרה גדולה רק צועקין בפה ומתפללין, אבל אין מתריעין ותוקעין בשופרות, וכמו שנתפרש ברמב"ם (פ"ב מהלכות תענית), ונראה דזה שייך להלכתא דאין מתעניין בשבת, [וזה מדאורייתא כמפורש בפוסקים], ודכמו כן הא דאין מתריעין וצועקין הוא מהאי הלכתא דאין מתעניין, ותרווייהו בני חדא ביקתא נינהו, שמצות "שבתון" ו"עונג" מנוגד לכל אלה הדברים.

אוצר החכמה
17272

ונראה דגם הא דאין תוקעין בר"ה הוא מדין זה, דבעצם התקיעות בר"ה הוא מעין ה'וענייתם' דיוהכ"פ, אלא שביהכ"פ מפורש בתורה שזה כל היום ויש חיוב כרת ונוהג גם בשבת, אולם בר"ה אה"נ שזה מעיקר מצותו דהוא 'יום תרועה', אבל בחל בשבת, די בזכרון תרועה, כלומר שמתפללים מענין המקראות.

במקדש דהוי תקיעות לפני המלך ה' תוקעין אף בשבת

מו. ולפי"ז הביאור בירושלמי שבמקדש היו תוקעין משום 'והקרבתם', פירושו שכיון שבקרבנות יש חצוצרות ותקיעות גם בשבת, לכן גם תקיעות בר"ה

אוצר החכמה
17272

נוהגים בשבת שיש להם אופי וצביון אחר, ובמקדש תוקעים בשופר וחצוצרות יחד, שזה הסדר של 'הריעו לפני המלך ה'. ולפי כל זה פשוט גם הא דתקיעות דיובל נוהגים אף בשבת, כי שם משמעות התקיעות אינו של צעקה והתרעה, אלא הכרזת היובל ושילוח עבדים, ואינו ענין לחילול שבת.

ולפי"ז הביאור ברש"י, דמכיון שמלכיות, זכרונות ושופרות, הם עומק המשמעות של השופר, לכן אע"פ שבשבת אין מתריעין, אבל מ"מ מזכירין את המשמעות של השופר דלזכרון אתי, ונמצא דבזמן שיש שופר, זה סדר תרועת השופר להריע ולתקוע ולצרף את הפסוקים, והפסוקים בלי השופר אינו כלום, אבל בשבת, שא"א להריע, גילתה תורה דאעפ"כ יש זכרון תרועה גם בלי השופר, ודו"ק.

